

FRASCATI ALS GRÖÖTSTEDELIJK PRÖDUCTIEHUIS

INHOUD

1. Evaluatie 2013-2016	1

2. Frascati als grootstedelijk platform	1

3. Produceren	2

4. Programmeren	6

5. Contextprogrammering	7

6. Marketing	8

7. Zakelijke kwaliteit	8

FRASCATI ALS GROOTSTEDELIJK PRODUCTIEHUIS

1. EVALUATIE 2013-2016

Op 1 januari 2013 openen we een nieuw Frascati. Directe aanleiding is de landelijke sanering van alle productiehuisen. De rijkssubsidie van ruim € 800.000 komt daarmee te vervallen. De afname van de structurele subsidie met 30% heeft grote consequenties voor het profiel; de zo zwaarwegende productiehuisfunctie wordt grotendeels gecontinueerd ten koste van een belangrijk deel van de podiumfunctie. De organisatie wordt terug gesneden tot een compacte en wendbare structuur die tot in alle gelederen primair gericht is op produceren van jong talent. Als producent maken we zo een groeispurt door, terwijl we evengoed in staat blijven op hoog niveau werk te presenteren. We behouden een uitgesproken en volwaardige programmering. Consequenties zijn er vooral voor de internationale programmering. Frascati positioneert zich steeds nadrukkelijker als verbinder tussen kunst en samenleving. Deze ambitie vinden we prominent terug in Frascati Issues: programma's die langdurige relaties met Amsterdammers en diverse maatschappelijke organisaties leggen. De laatste editie *Changing Places* (over co-creatie) is hierbij richtinggevend voor de toekomst.

Theatermakers zijn sinds de bezuinigingen meer dan ooit aangewezen op Frascati. Juist binnen het segment van de eigenzinnige, zelfstandige theatermakers weten we een belangrijke nieuwe generatie op vlieghoogte te brengen. Kunstenaars die kleur en smaak geven aan een pluriform podiumkunstenlandschap; ze zoeken naar nieuwe vormen én geven inhoud aan eigentijds engagement. En het werk wordt door het veld opgepikt. Opvallend veel Frascatimakers vinden een vaste plek bij een BIS-gezelschap: Maren Bjørseth, Davy Pieters, Marjolijn van Heemstra en Julie Van den Berghe. Naomi Velissariou en Jan Martens vestigen per 2017 een zelfstandige praktijk en ook Sadedtin Kirmızıyüz kan zijn weg zonder ondersteuning vervolgen. Geestdriftig en met enige drammerigheid genereren we aanvullende middelen om ook een bredere groep jonge makers een plaats te geven. Zo zetten we Fraslub

op voor het allerjongste talent. Initiatief en risico nemen we ook met de opening van Frascati 4 (de voormalige Engelenbak). We creëren een werkplaats in relatieve luwte voor jong talent en een populaire *hang out*.

Ons publiek weet Frascati goed te vinden. In 2014 bestaat maar liefst 1/3 van de programmering uit eigen producties. De bezoekersaantallen zijn met een bezettingsgraad van rond de 70% fors gezien het vernieuwende en experimentele profiel van het huis (38% is jonger 30 jaar). In 2015 stijgt het totaal aantal bezoekers zelfs met 10%. Frascati heeft zich de afgelopen jaren maximaal ingezet om de noodzakelijke dynamiek binnen het podiumkunstenlandschap te bestendigen. Onze personele en organisatorische grenzen zijn soms onverantwoordelijk ver opgerekt. Het eigen vermogen werd voor een substantieel deel aangegrepen. Met deze grote krachtingspanning zijn we er echter wel in geslaagd om ruimte te blijven bieden aan het onbekende, ook door continu het debat over de kunsten aan te zwen- gelen (op en achter de bühne). Echter: het vet is van de botten en de rek is eruit. Juist nu, met de ervaring en kennis van de afgelopen jaren, wil Frascati een volgende stap zetten en een centrale rol vervullen in de blijvende innovatie van ons bestel en de zo noodzakelijke verbinding tussen kunst en samenleving.

2. FRASCATI ALS GROOTSTEDELIJK PLATFORM

DE WERELD EN DE KUNST

De stad is de spiegel van de wereld en graadmeter van de samenleving. Hier wordt de beschaving tegelijkertijd gevormd en op de proef gesteld. De stad is nooit af, altijd in beweging. Verschuivingen zijn hier als eerste zichtbaar. De uitdagingen zijn ongekend groot, maar misschien is het ook juist wel de stad waar nieuwe antwoorden kunnen ontstaan. Juist de mense-

lijke maat maakt van onze Europese steden een vanzelfsprekende omgeving van transitie. De centrale vraag is hoe we steeds opnieuw vorm kunnen geven aan dit samen leven. Hoe doen we dat in een stad met 180 nationaliteiten en bij afwezigheid van de grote verhalen of bindend politiek gedachtengoed? We moeten op zoek naar nieuwe *common ground*.

Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de kunsten. We zijn er van overtuigd dat wij onszelf moeten blijven oefenen in het vinden van woorden en vormen die het mogelijk maken de wereld te bevatten. Vooral in een tijd waarin we meer en meer met de rug naar elkaar toe staan. We moeten ons verhouden tot dat wat we niet begrijpen in onszelf, de ander en de wereld. In onze jachtige stad is nood aan plaatsen waar mensen fysiek samenkomen voor een gedeelde beleving, voor verbeelding, beschouwing en herkenning. Plekken van samenkomst waar tijdelijke gemeenschappen worden gecreëerd en waar we samen burgerschap kunnen heruitvinden. Het theater is niet alleen een plek om feestelijk uit te gaan. Juist het theater kan heel concrete voorstellen doen voor modellen van samenleven, soms zelfs concreter dan in politiek of wetenschap mogelijk is. Zonder directe haalbaarheidstoets kan radicaal en vanaf nul worden herdacht. De verbeelding heeft een onbegrensde potentie en is allerminst vrijblijvend.

HET NIEUWE FRASCATI

Frascati is en blijft het theater dat durft uit te gaan van de kunst en de kunstenaar, maar meer dan ooit stellen we de grootstedelijke dynamiek in huis centraal. Zowel binnen het productiehuis als bij het presenteren én in de contextprogrammering gaan we explicieter op zoek naar maatschappelijke thema's en leggen we verbanden tussen theater en de wereld. Nieuw hierbij zijn de vier stedelijke ankerpunten op het gebied van de **stad als podium** (locatietheater), de **stad als co-creator** (een tafel van maatschappelijke partners), **stedelijke diversiteit** (met vier Amsterdamse partners) en de **internationale stad** (o.a. via performatieve dans). Frascati manifesteert zich dus als 'kunsthuis', maar nooit losgezongen van de wereld. Innovatie kan alleen een weerslag krijgen wanneer het is ingebed in een 'publiekshuis'. De twee kernpunten in onze artistieke missie zijn:

– Frascati als grootstedelijk productiehuis.

We bouwen verder aan een pluriform, (inter-)nationaal productiehuis met stevige verankering in en verantwoordelijkheid voor de grootstedelijke omgeving. We staan voor de kunstenaars van morgen: multidisciplinair -vrij van vorm-, eigenzinnig en opiniërend. De vier stedelijke ankerpunten van maatschappelijke

en artistieke partners spelen in het productiehuis nieuwe stijl een belangrijke rol.

– Frascati als publiek kunstenhuis van de stad.

Frascati toont het meest toonaangevende en eigentijds (international) werk voor een divers publiek. We zoeken de confrontatie met de stad als graadmeter van de samenleving.

EEN HUIS IN ONTWIKKELING

Ons huis is aanjager van vernieuwende, kleinschalige podiumkunsten en draagt zo in belangrijke mate bij aan de diversiteit van het landelijke en internationale podiumkunstenlandschap. We manifesteren ons als schakel tussen diverse publieke en culturele domeinen: kleine en grote zalen, aanstormend en gearriveerd talent, lokale en internationale ontwikkelingen, opleidingen en beroepspraktijk, kunstenveld en stadsleven. Juist de vernieuwende, jonge generatie kunstenaars ontwikkelt zich meer en meer voorbij de grenzen van instituten en beleidslijnen, maar heeft tegelijkertijd de professionele ondersteuning en beschermende huid van het instituut hard nodig. Dit vraagt om een flexibele organisatie die de uiteenlopende behoeften van een uiterst beweeglijk kunst- en maatschappelijk veld kan faciliteren.

3. PRODUCEREN

PRODUCTIEHUIS FRASCATI ALS GROOTSTEDELIJK PLATFORM

Frascati begeleidt jonge, getalenteerde makers in hun ontwikkeling tot zelfstandige podiumkunstenaars. Dat doen we in alle vrijheid: van kleine tot grote zaal, van locatietheater tot *community art-project*. Daarbij is het profiel van het productiehuis pluriform. We werken met regisseurs, choreografen, mimers, performancekunstenaars, schrijvers en autodidacten. Het zijn kunstenaars die de grenzen opzoeken met beeldende kunst, film en *clubevents*, maar ook met journalistiek, wetenschap en politiek. Hun werk is authentiek, maatschappelijk geëngageerd en vrij van vorm. Frascati opereert nadrukkelijk in een internationale omgeving. Onze kunstenaars zijn eerder verbonden in de mentaliteit van een grootstedelijke, internationale setting, dan in discipline of vorm. Onze uitgangspunten zijn: maatwerk, stevige inhoudelijke begeleiding en duurzaamheid. We zetten lange lijnen uit. Onze theatermakers gebruiken Frascati's infrastructuur om in relatieve rust, maar vooral d.m.v. volharding zich te ontwikkelen en zo te kunnen toetreden tot de kring van kunstenaars van morgen; vakmatig, eigenzinnig en opiniërend.

Cruciaal voor de werking van ons huis is de interactie tussen produceren, programmeren en reflecteren. Voor talentontwikkeling op hoog niveau is het van groot belang dat een jonge kunstenaar werkt binnen een uitdagende, professionele en multidisciplinaire biotoop, waar een artistiek netwerk voorhanden is en waar de theatermaker van meet af aan leert na te denken over publieks-impact, marktwerking, aanbod en afname. De productiehuisfunctie die we de afgelopen jaren met kunst en vliegwerk overeind hebben weten te houden, willen we weer stevig positioneren. We willen een breder palet aan makers intensieve ondersteuning bieden. Daarnaast gaan we ons productiehuis vanaf 2017 versterken met vier stedelijke ankerpunten die uiteraard een weerspiegeling zijn van de kernpunten van het huis als geheel:

1. DE STAD ALS PODIUM - samenwerking met het IJ Festival

Locatietheater levert een relatie tussen kunst en stedelijke omgeving op die concreet en belangrijk is en een nieuw, breed publiek trekt. Festivals spelen een belangrijke rol als producent van jong talent, maar hun slagkracht en duurzaamheid zijn beperkt. Er is ook te weinig synergie tussen het *out-* en *indoor-*circuit. Daarom willen we met Over het IJ Festival investeren in locatietheater dat de stad als podium en inspiratiebron gebruikt. De komende vier jaar ondersteunen we samen twee makers. Zij starten met een onderzoeksmatige productie tijdens het festival en maken het jaar daarop een grotere locatievoorstelling. Buiten Amsterdam betrekken we Oerol en Festival Vrijstaat (Oostende) als partners.

2. DE STAD ALS CO-CREATOR - samenwerking met een tafel van maatschappelijke partners

Wat als wij zelf onze stad vormgeven? Dat was de vraag bij ons co-creatieprogramma *Changing Places* (2015), waarbij we stedelijke pioniers en theatermakers samenbrachten. De komende vier jaar zetten we co-creatie als artistieke lijn voort. Juist door heel concreet en vergaand maatschappelijke pioniers te betrekken in het werk, onderzoeken we hoe kunst bijdraagt aan het vormgeven van de wereld waarin we leven. We verbinden theatermakers aan een kring van maatschappelijke partners, in elk geval: Waternet, Kamers met Kansen, woningbouwvereniging Rochdale, GGZ Amsterdam en Arcam. We zijn ons er van bewust dat er nog veel pionierswerk moet worden verricht. Samen met Stichting DOEN ontwikkelen we een kennislijn die de bundeling van ervaring als doel heeft en organiseren we een conferentie in 2020 waar we ook internationale *good practices* presenteren. Hier sluit de AHK/Theaterschool bij aan; co-creatie

tussen theater en stedelijke ontwikkeling is een van de onderzoeksgebieden van hun Graduate School.

3. STEDELIJKE DIVERSITEIT - samenwerking met Tolhuistuin, Meervaart, Bijlmer Parktheater en Likeminds

Het veld (waaronder Frascati) heeft tot nu toe onvoldoende ingespeeld op de specifieke ondersteuningsvraag van jong cultureel divers talent. Via de traditionele opleidingen ontwikkelt zich inmiddels een multiculturele generatie, daar is vanuit het artistieke team goed zicht op. We willen speciale aandacht bieden aan talent dat zich buiten het kunstvakonderwijs aandient. Hiertoe gaan we een vaste verbinding aan met drie Amsterdamse cultuurhuizen: Tolhuistuin, Bijlmer Parktheater, Meervaart en de werkplaats van Likeminds. We willen nadrukkelijk kapitaliseren op het netwerk en de ervaring van deze bestaande *grassroots*-initiatieven. We volgen 'hun' talent op de voet en koppelen hen op het juiste moment aan Frascati. Dat kan door artistieke begeleiding, door te coproduceren, het werk in de Nes te programmeren of juist lokaal te ondersteunen. Ook betrekken we de Theaterschool. Met Frascati als intermediair kunnen de geselecteerde talenten van de vier Amsterdamse partners daar gastlessen volgen.

4. AMSTERDAMSE PERFORMANCE EN DANS - samenwerking met Veem Huis voor Performance

Het Amsterdamse dans- en performance veld is eigenzinnig, radicaal, artistiek vooruitstrevend en zeer internationaal georiënteerd. Het vindt zijn oorsprong grotendeels in opleidingen als SNDO en DasArts. Frascati (en voorheen Gasthuis) opereert al langer in het internationale dans- en performanceveld. Makers als Ivana Müller, Nicole Beutler, Jan Martens en Sarah Vanhee vonden de afgelopen tien jaar hun weg via ons huis. De komende jaren willen we een impuls geven aan dit domein door een samenwerking aan te gaan met Veem, dat zich de afgelopen jaren stevig op de kaart plaatste. Samen ontwikkelen we jaarlijks een coproductie. Hierdoor brengen we een Veemmaker op vlieghoogte en introduceren we deze bij een breder publiek en in een internationaal landschap.

SELECTIE

Selectie van talent is onze kerntaak. Al vroeg in de opleiding is Frascati's artistiek team bij vrijwel alle kunstvakopleidingen te gast om kennis te maken met de studenten en hun werk. Want waar schaarste heerst, is het maken van een scherpe selectie cruciaal. Het team van Frascati bezoekt etudes van studenten, volgt proeves die

elders wordt gemaakt en voert veelvuldig gesprekken. Selectie is een serieus proces dat maat- en mensenwerk is. Er is ook tijd voor nodig, zelden gaan we over één nacht ijs. We selecteren kunstenaars afkomstig van de kunstvakopleidingen in Nederland en Vlaanderen, andere talentontwikkelingsplekken (gezelschappen, festivals en producerende huizen) en uit het internationale veld. Frascati laat zich met graagte inspreken door een brede groep van artistieke tipgevers en we voelen ons terdege verantwoordelijk voor de pluriformiteit en diversiteit van het theaterveld.

PRODUCEREN IN TWEE FASES; ONTWIKKELEN EN PRODUCEREN

We richten een traject in met twee fases: de ontwikkelfase en de productiefase. Niet alle theatermakers doorlopen noodzakelijk beide stadia. Met iedereen ontwerpen we een persoonlijk traject dat regelmatig wordt geëvalueerd en bijgesteld.

In de **ontwikkelfase** is het proces leidend dat is gericht op de ontwikkeling van een artistieke handtekening. De eerste opstap bieden we met het kennismakingstraject Fraslub. Het artistieke- en productieteam van Frascati observeert en begeleidt. Juist een Fraslub stelt ons in staat in te schatten of talent daadwerkelijk kan excelleren. Hierna kan een theatermaker toetreden tot de ontwikkelfase en één of twee bescheiden projecten maken, meestal in de relatieve luwte van Frascati 4. In deze fase houden we de coaching liefst dicht bij huis, binnen het artistiek team of in de eerste cirkel artistieke partners. Bij gebleken kwaliteiten stroomt men door naar een andere plek in het podiumkunstenveld, zoals Daria Bukvić na twee projecten een eigen stichting oprichtte. Of men stroomt door naar Frascati's productiefase. We zijn geïnteresseerd in talenten als Jip Vuik (Maastricht Regie 2015), Jouman Fattal (HKU 2015), Oneka von Schrader (SNDO 2015), Eline Arbo (Amsterdam Regie 2016) en Maria Geniaal (Mime 2016).

De **productiefase** bestaat uit één of twee producties per jaar gedurende ongeveer drie, vier jaar. Hier staat het *product* centraal en daarmee de positionering van de kunstenaar. Na de bezuinigen op de kunsten zien we met zorg aan dat jonge talenten te gehaast worden gelanceerd. Frascati wil meer flexibiliteit inbouwen waar het gaat om de lengte van de trajecten. Juist bij makers die een volstrekt eigen theatertaal ontwikkelen blijkt rust en tijd cruciaal. We streven duurzaamheid na. Zo heeft Anoek Nuyens ruimte nodig zich te ontplooien van journalist en dramaturg tot theatermaker. In de productiefase wordt een onderscheidend artistiek profiel verder uitgewerkt, een professionele praktijk opgezet én gewerkt aan een eigen publiek. Ook bewustwording van de eigen positie in een

brede maatschappelijke context is een expliciet onderdeel. Begeleiding vindt in deze fase altijd plaats op het grensvlak van persoonlijke, artistieke en zakelijke ontwikkeling en beslaat het gehele productieproces: conceptontwikkeling, productie, techniek, financiën, publiciteit en marketing. Naast coaching door de artistiek directeur Mark Timmer en dramaturg Berthe Spoelstra wordt de begeleiding per project ingevuld en sturen we de theatermakers bewust de wereld in. Zakelijk directeur Jola Klarenbeek en hoofd productie Lotte Heeman begeleiden Frascatimakers in de uitstroombfase op zakelijk/organisatorisch vlak, zodat zij een eigen werkpraktijk kunnen opzetten. Ook hierbij wordt een kring van coaches, producenten en subsidienten betrokken. Vanaf 2017 brengen o.m. Marijn Brussaard, Julian Hetzel, Jan Hulst & Kasper Tarenskeen, Florentina Holzinger, Emke Idema, Hannah De Meyer, Anoek Nuyens, Michele Rizzo hun werk uit bij Frascati Producties.

VERDIEPING VOOR KUNSTENAARS

Reflectie biedt inspiratie, maar ook ruimte om het eigen werk kritisch te analyseren en in een breder perspectief te plaatsen. Intern krijgen reflectie en verdieping voor onze Frascatimakers vorm als regiestage, een schrijfpdracht of een researchperiode. Voor andere verdiepingsprogramma's geldt dat deze openstaan voor kunstenaars uit een bredere kring. Paradedepaardje is de **Frascati Sessie**. Het uitgangspunt: een groep van (meest jonge) kunstenaars werkt tien dagen intensief samen met een aansprekende kunstenaar uit de (internationale) veld. Inmiddels waren o.m. Nicholas Stemann, Johan Simons, Emio Greco, Josse De Pauw, Rabih Mroué, Lotte van den Berg, Alvis Hermanis, Jerome Bell en Forced Entertainment te gast. Hierbij is het Holland Festival partner. In de toekomst nodigen we ook buiten de festivalperiode om internationale kunstenaars uit. Daarnaast ontwikkelen we een **HF/Frascati curriculum**. Dit nieuwe traject biedt een meerdaags programma met voorstellings- en repetitiebezoek, ontmoetingen met de internationale gasten en gastcolleges. Ook nieuw is **Something Raw School**; thematische ontmoetingen voor het internationale, interdisciplinaire performanceveld in de context van het gelijknamige festival.

FRASCATI 4 EN DE RELATIE MET DE KUNSTVAKOPLEIDINGEN

Het epicentrum van talentontwikkeling is Frascati 4. We geven met regelmaat de sleutel uit handen aan kunstenaarsinitiatieven. Zo is het pand thuisbasis van Het Transitiebureau en Theaterboekhandel Sternheim en wordt *hotspot* Theatercafé de Richel uitgebaat door de Theatertroep. Maar centraal staat de repetitie, montage en presentatie van eigen werk uit het productiehuis. Hier

wordt onder optimale (technische) omstandigheden in vrijheid gewerkt. Een bijzondere plek is er voor de Theaterschool van de AHK. Zij zijn vaste bespeler en partner van Frascati 4 en monteren en tonen o.m. afstudeerwerk van de Regieopleiding, de Mimeweek *Playtime* en de *probebauen* van Scenografie. Maar ook Master of Choreography, SNDO, Moderne Theaterdans, ATKA en DasArts strijken er neer. Het is een van de facetten van de vitale relatie die Frascati onderhoudt met de Theaterschool. Ook zijn leden van het artistiek team regelmatig gastdocent, *outside eye* of begeleider. Komende jaren intensiveren we de samenwerking, net als met Toneelacademie Maastricht. We bouwen uitwisselingsprogramma *Retourtje Maastricht* uit en ontwikkelen met beide scholen een *crashcourse* 'leven na de school'. Frascati wordt vaste stageplek voor de opleiding curator (DasArts) en is dat al voor masterstudenten dramaturgie van de UvA/Theaterwetenschap. We werken op projectbasis samen met Sandberg Instituut en Rietveld en bezoeken regelmatig werk in Arnhem, Utrecht en bij Rits en Parts.

NETWERK, GROTE ZAAL EN BIS-INSTELLINGEN

Een grote diversiteit aan artistieke en stedelijke partners heeft zich verbonden aan Frascati Producties. Centraal in dit netwerk staan onze (internationale) bespelers: Naomi Velissariou werd begeleid door Eric de Vroedt en vindt daarna een zielsverwant in Gillis Biesheuvel (Q&A wordt zelfs een coproductie met Dood Paard). Onze huisgezelschappen **NBprojects** en **De Warme Winkel** zetten een eigen traject voor talentontwikkeling op. We steunen deze initiatieven door het jonge werk bij ons te tonen en bij gedeelde interesse in makers worden de krachten gebundeld. Ook zal Vincent Rietveld de jonge Frascatimaker Jip Vuik begeleiden en is Nicole Beutler coach van Michele Rizzo. Door zulke verbintenissen bewerkstelligen we een grotere synergie. Binnen de dans is een andere belangrijke partner **ICKamsterdam**. Na Jan Martens en Andrea Božić volgt nu Florentina Holzinger onder gezamenlijke auspiciën een traject.

Frascati heeft goede relaties met landelijke BIS-instellingen. Bianca van der Schoot ontfermt zich als coach over mimetalent Marijn Brussaard. Gedurende de komende kunstenplanperiode zal hij zijn werk ook kunnen ontwikkelen binnen **Theater Rotterdam**. Ook met **Theater Artemis** zetten we een lijn uit. Jetse Batelaan was in het verleden al coach van Davy Pieters. We betrekken deze radicaal eigenzinnige regisseur ook in de toekomst bij onze talenten. We gaan een nieuwe alliantie aan met **Toneelgroep Oostpool**. Samen creëren we een structurele samenwerking waarbij Frascatimakers

geleidelijk doorstromen naar het gezelschap. Aanvankelijk ligt de nadruk nog op het (vertrouwde) Frascati producentenschap. Gaandeweg worden de makers betrokken bij de artistieke en organisatorische dynamiek van Oostpool. Regieassistentenschap en mentorschap door Marcus Azzini maken deel uit van het traject. Het duo Jan Hulst en Kasper Tarenskeen bijt de spits af met een coproductie op Oerol: *Swat Ilias*. De doorstroom naar de grote zaal is niet heilig, maar wel een belangwekkend segment van het theaterlandschap. Partner is **Toneelgroep Amsterdam**. Sinds 2008 ontwikkelen we gezamenlijk werk van de nieuwste generatie grote zaalregisseurs. Via Frascati vinden juist de meer eigenzinnige makers hun weg naar de complexiteit van de grote zaal. En met succes. Zo wordt Julie Van den Berghe mede-artistiek leider van het NNT en vindt Maren Bjørseth een vaste plek bij TA (i.s.m. Toneelschuur Producties). Ook de komende vier jaar selecteren we een Frascati-maker die onder begeleiding van Ivo van Hove twee voorstellingen maakt binnen de setting van het grootste Nederlandse gezelschap. Vanuit Frascati wordt de regisseur gecoacht om te werken binnen de productiesystematiek van de grote zaal.

Nieuw initiatief van Frascati en TA is **Het Schrijfhuis**; een op maat gesneden programma voor toneelschrijvers om de creatie van nieuwe toneelteksten te stimuleren. Twee gevorderde en twee beginnende schrijvers werken aan een avondvullend stuk voor de grote scène. Resultaten worden zichtbaar gemaakt d.m.v. geïnterpreteerde lezingen door acteurs van TA in Frascati. Het Schrijfhuis geven we ook een internationale component mee door samenwerking met het Holland Festival en uitwisseling van schrijvers met het National Theatre (Londen).

INTERNATIONALE COPRODUCTIES

Internationaliteit is een kernwaarde van Frascati. Amsterdam is een bij uitstek internationale kunstenaarsstad en we zien dat kunstenaars steeds nomadischer te werk gaan binnen vooral Europese netwerken. Frascati is een sterke uitvalsbasis omdat we intensief gebruik maken van ons internationale netwerk. Zo coproduceren we een voorstelling van Frascatimaker Hannah De Meyer met Toneelhuis. Met CAMPO (voorheen partner in werk van Jan Martens en Florentina Holzinger) werken we samen met Michele Rizzo. Frascati maakt deel van uit drie internationale netwerken: – **House On Fire** richt zich op de productie van voorstellingen en thematische programma's die maatschappelijke brandende Europese kwesties agenderen. *The 7th match* van Emke Idema (première november '17) wordt ontwikkeld als HOF-project. De partners zijn Lift festival/Londen,

brut/Wenen, HAU/Berlijn, Kaaithheater/Brussel, Archatheatre/Praag, Malta festival/Poznań, Théâtre Garonne/Toulouse, MMT/Lissabon en Teatergarasjen/Bergen.

- **WEB** is een informeel netwerk dat bestaat uit Vooruit/Gent, wp Zimmer/Antwerpen, Uzesdance/Uzes, Beursschouwburg/Brussel, Gessnerallee/Zürich, Levivat/Lille, Göteborg Festival, Brighton Festival, Fierce Birmingham. Sinds 2010 coproduceren we een nieuwe generatie Europese performancekunstenaars en choreografen. De Frascati Productie *Sniper* (première april 2017) van Julian Hetzel wordt binnen dit netwerk ontwikkeld.
- **New Producers** is een nieuw netwerk met CAMPO/Gent, Inbetween Times/Bristol en Baltic Circle/Helsinki dat zich richt op de vertaling van de podiumkunsten naar de digitale ruimte: hoe kunnen kunstenaars werk ontwikkelen voor internet en zo nieuwe publieken genereren?

SPREIDING, VRAAG EN AANBOD EN COPRODUCTIE

In de beweging richting grotere samenhang tussen vraag en aanbod, behoeft het vernieuwende en kleinschalige aanbod meer maatwerk. Een geëngageerd netwerk van theaters en producenten is daarbij van belang. Frascati was een van de initiatiefnemers van **De coproducers**, een samenwerking tussen zeven landelijke podia waarbij meer risicovol aanbod wordt gestimuleerd door een coproductiebijdrage en de garantie van speelbeurten. Daarnaast gaan m.i.v. 2017 **de theaters in de vier grote steden** (Frascati, Theater Rotterdam, Theater Kikker en het Nationale Theater) samenwerken: we ondersteunen de jongste generatie makers door afstemming over presentatie en eventuele artistieke samenwerking /coproductie. Met Monty, Nona en de KC De Werf wordt een **Vlaams-Nederlands uitwisselingsverbond** gesmeed. Onze (co)producties spelen we jaarlijks ruim 200 keer buiten Amsterdam, in alle regio's maar ook internationaal. Daarvoor onderhouden we goede relaties met een kring van geëngageerde theaters die verantwoordelijkheid nemen voor het presenteren van innovatief aanbod. Het onderhouden en versterken van dit netwerk is dagdagelijks werk.

4. PROGRAMMEREN

FRASCATI ALS GROOTSTEDELIJK PLATFORM

Frascati programmeert toonaangevend en vernieuwend werk. Artistieke hoogwaardigheid, programmatische innovatie (met bijbehorend

risico) en stedelijke inbedding gaan hand in hand. We koesteren onze eigen makers en vaste gezelschappen, maar zetten ook de deuren breed open voor nieuwe (internationale) stemmen. We presenteren grensverleggend werk dat we ontdekken op binnen- en buitenlandse podia en onderzoeken de relatie met andere disciplines. Frascati 1 (204 stoelen) zetten we in voor langere speelseries. Frascati 2 (81 stoelen) en 3 (48 stoelen) bieden meer flexibiliteit. Samen met Frascati 4 (75 stoelen) is het huis met vier zalen, twee cafés en een restaurant ideaal voor (inhoudelijk passende) festivals als ITs, Theaterfestival, Brainwash en Holland Festival.

HUISGEZELSHAPPEN EN VASTE BESPELERS

De huisgezelschappen en vaste bespelers vormen het hart van de programmering. De aard en omvang van elke samenwerking is uniek, maar altijd staat een doorlopende artistieke dialoog voorop. De gezelschappen worden betrokken bij onze thematische programma's en de samenwerking met stedelijke partners. Regelmatig presenteren we voorstellingen op locatie in de stad (ook buiten de ring). Het spreekt voor zich dat we intensief gebruik maken van elkaars expertise en (internationale) contacten. Zo speelt het netwerk van vaste bespelers een belangrijke rol bij de ontwikkeling van onze jonge makers (als begeleider, coach of door het geven van workshops). Frascati biedt onderdak aan twee theatercollectieven. De huisgezelschappen **Dood Paard**, dat kantoor houdt in de voormalige houtwerkplaats, en **De Theatergroep**, die zich in Frascati 4 en Theatercafé de Richel heeft genesteld. Onze Amsterdamse vaste bespelers zijn: **De Warme Winkel** – voor de presentatie van de vlakke vloer, de locatie-voorstellingen en het werk van Hot Shop (de jonge makers van DWW) - en **Toneelgroep Amsterdam** (de kleiner gemonterde voorstellingen). Met de dansgezelschappen **ICKamsterdam** en **NBprojects** maken we ons hard voor een vitaal dansveld, zoals met festival en ontmoetingsplatform *Come Together*. Van **Likeminds** tonen we jaarlijks het 'Likeminds bedankt festival' en we zijn thuisbasis van **Maatschappij Discordia**.

Ook landelijk zijn we voor het innovatieve segment van het theater- en dansveld een belangrijke uitvalsbasis: o.m. **Wunderbaum**, **Sadettin Kirmiziyüz**, **Urland**, **Hotel Modern**, **BOG**, **Artemis**, **Schwalbe** en **Boukje Schweigman** zijn vaste bespelers van ons huis. We onderhouden goede relaties met het merendeel van de BIS-theatergezelschappen: **Theater Rotterdam** (Boogaerd & Van der Schoot, Erik Whien, Johan Simons, Marjolijn van Heemstra en Davy Pieters), **Theater Utrecht** (Thibaut Delpout), **Toneelgroep Oostpool** (Marcus Azzini, Sarah Moeremans),

Zuidelijk Toneel en het **Nationale Theater** (Eric de Vroedt en Jeroen De Man).

ONAFHANKELIJKE THEATERMAKERS EN ACTUELE PROGRAMMERING

Voor onafhankelijke theater- en dansmakers als Lotte van den Berg, Edit Kaldor, Keren Levi, Marien Jongewaard, Andrea Božić, Joachim Robbrecht en Dries Verhoeven is Frascati steeds vaker partner. Voor kunstenaars die geen vast onderdeel zijn van een gezelschap of huis is de artistieke dialoog met Frascati essentieel. Generositeit, gezamenlijke reflectie, het uitzetten van langere lijnen en het vinden van publiek is dan ook een gedeelde noodzaak. Naast de bekende namen zijn we er zeker voor het ongekende. **Nieuw Werk** is een programmakader in Frascati 4 voor de meeste interessante nieuwe stemmen en het tonen van jong werk dat is geproduceerd in ons netwerk van Nederlandse en Vlaamse collegahuizen.

INTERNATIONALE PROGRAMMERING EN DANS

Van eminent belang is onze internationale programmering. Frascati maakt actief deel uit van het Europese netwerk van theaterhuizen en festivals en neemt verantwoordelijkheid voor internationale spreiding en (co)productie. We tonen het werk van **toonaangevende makers** als Milo Rau (CH), Rabih Mroué (L), Forced Entertainment (GB), Jerome Bel (FR), Rimini Protokoll (D), Frederico Leon (AR) en Philippe Quesne (FR). We verbinden ze ook actief als coach of sessie-leiders aan ons productiehuis. Het **Vlaamse aanbod** maakt op een vanzelfsprekende manier deel uit van ons artistieke blikveld. We presenteren o.m. werk van NTGent, Simon Allemeersch, KVS, Stan, De Tijd, Hof van Eede, en Fabuleus. Landelijk vormt Frascati een belangrijk podium voor de eigentijdse dans en performance. Het festival **Something Raw** speelt daar een essentiële rol in en we breiden de samenwerking uit met een derde partner, naast de Brakke Grond sluit Veem Huis voor Performance aan. Ook zal Frascati Veemproducties presenteren en werken we samen op het gebied van ontmoeting en reflectie.

JONG AMSTERDAM

Frascati gaat een brugfunctie vervullen voor jong Amsterdams talent vanuit *Grassroots*, waarbij we samenwerken met **Bijlmer Parktheater**, **Meervaart** en **Tolhuistuin**. We bieden dit werk een professionele omgeving waardoor artistieke potentie kan groeien en een nieuw publiek wordt bereikt. Participatief werk **door jongeren** staat centraal en daarom tonen we ook De Gasten, DOX, Fabuleus, Nita Liem/Don't Hit Mama en Solid Ground Movement. **Frascati 15:15**, ons

eenjarig opleidingstraject voor aspirant programmamakers, zullen we samenstellen in overleg met de Amsterdamse cultuurhuizen. Vanuit de jonge generatie ontstaan zo programma's (muziek, clubavonden, *spoken word*, *pop-ups* en expo's) die onconventioneler ingang bieden voor een jong publiek met een cultureel diverse achtergrond.

De Theatervooropleiding Amsterdam (DTA) is een samenwerking tussen TA, SSBA, Frascati, het Nederlands Theater Festival en Likeminds. De parttime vooropleiding met de ambitie om jong talent tussen 16 en 23 jaar klaar te stomen voor het landelijke kunstvakonderwijs is succesvol: 50% van de jongeren werd aangenomen.

5. CONTEXT-PROGRAMMERING

'Frascati nieuwe stijl' is meer dan ooit een artistiek platform voor publieke vragen. We besteden zorgvuldig aandacht aan de inbedding van de voorstellingen. Daarnaast stelt een belangrijk deel van onze contextprogrammering overstijgende urgente thema's centraal. **Frascati Issues** vormt vanaf 2013 het kloppend hart van het contextprogramma. Een aantal keer per jaar staat gedurende een week een brandende kwestie centraal. We brachten o.m. *Me/We* (over de participatiesamenleving), *Out of state* (over de vluchtelingenproblematiek), *Mr. Mrs. Mx.* (over gender en seksualiteit) en *The end of Privacy* (over privacy). Belangwekkende (internationale) voorstellingen worden geplaatst in een kritisch contextueel programma waar filosofen, wetenschappers en politici in gesprek gaan met kunstenaars. We tonen (interactieve) installaties en organiseren workshops en lezingen. Altijd zijn er creatieopdrachten voor Frascatimakers. Frascati Issues legt onverwachte relaties met maatschappelijke partners en weet een nieuw publiek te bereiken. Op dit moment werken we aan *Other Stories* (over storytelling in de steden van nu), *Utopia* (een blik in de toekomst n.a.v. de heruitgave van het boek van Thomas More) en *Ode aan de burgerlijkheid*.

Co-creatie is ook hier een speerpunt. Met de GGZ zijn er bijvoorbeeld plannen voor een programma over angst: Emke Idema zal een nieuw *community-game* ontwikkelen rondom algemeen gedeelde maatschappelijke angsten. Een andere succesvolle co-creatie vindt plaats met straatgenoot NRC Handelsblad. Jaarlijks ontwikkelen we een **politieke re-enactment**. Na avonden over het Verdrag van Maastricht en de val van Srebrenica, wordt de oprichting van D66 door toenmalige hoofdrolspelers en huidige partijprominenten nagespeeld. In het kiel-

zorg maken we met NRC een live magazine over de nieuwste generatie politiek utopisch denkers. Ook **reflectie op kunst en samenleving** is een speerpunt. Samen met NRC, Brakke Grond en Boekmanstichting organiseren we de serie *Onvermijdelijke gesprekken over theater en de Wereld*. Toonaangevende denkers bieden tegengif in het verschraalde debat over de rol van de (podium)kunst. We starten met de politiek-filosofische ontmoeting *Oog in Oog* waarin we een-op-een gesprekken tussen een kunstenaar en een politicus ten tonele voeren. De gespreksvorm hebben we ontwikkeld tijdens *Radio Futura* (september 2014). We 'hosten' De Agenda, maar werken ook samen met rekto:verso en Etcetera. En er liggen diverse plannen voor nieuwe samenwerkingen: van tijdschrift Theatermaker, onderzoeksbureau Monnik en De Balie tot het huisartsen-initiatief 'Het roer moet om'.

6. MARKETING

FRASCATI IN DIALOOG

Door publieksonderzoek (TNS NIPO), focusgroepen, databaseanalyse (kaartverkoop, bezoekgedrag) en webanalyse weten we veel van ons publiek. Met deze kennis hebben we onze bezoekers onderverdeeld in segmenten gebaseerd op bezoekhistorie, genrevoorkeur, leeftijd en mate van (professionele) betrokkenheid. Nagenoeg alle communicatie is gedigitaliseerd. We hebben een contentstrategie ontwikkeld met nieuwe responsive websites, online magazines en we zijn actief via social media. Met resultaat: de gemiddelde zaalbezettingsgraad is 70% (voor Frascatimakers zelfs 76%). En het nieuwe publiek is opvallend jong: 38% is jonger dan 30 jaar.

Onze marketing is echter nog erg gericht op het zenden van informatie. Daardoor weten we het aandeel nieuwe bezoekers (jaarlijks 45%) niet goed te behouden. Daarom zetten we in op een sterkere binding met ons publiek; we ontwikkelen een duurzame en interactieve strategie gericht op een dialoog tussen publiek, theatermakers en huis. Het leidt tot een trouw publiek dat zich identificeert met onze kernwaarden: eigenzinnig, grootstedelijk, internationaal en geëngageerd. Een publiek dat niet voor één succesvoorstelling komt, maar graag een groter avontuur aangaat en het belang van talentontwikkeling ziet.

De marketing van Frascati Producties sluit hier op aan. We richten ons op de dialoog tussen publiek en theatermaker. De spil zijn de Frascatimakers zelf: zij zijn de voorlopers van hun generatie en spreken hun publiek op natuurlijke wijze aan. Wij

begeleiden hen bij de ontwikkeling van oorspronkelijke, inhoudelijk gemotiveerde strategieën om het publiek te verbreden. De bezoeker wordt via verschillende kanalen uitgedaagd: opiniërende essays, interviews, blogs, fotoreportages en korte filmpjes worden ingezet via ons online magazine, website en *social media*. We kiezen vormen die interactie vereisen en wellicht de comfortzone voorbij gaan. Zo schreef Anoeek Nuyens bij *Hulp* essays voor De Correspondent, werd de fotoreportage over haar Afrikareis via ons online magazine gedeeld en nodigde ze het publiek na de voorstelling uit mee te denken over nieuwe vormen van ontwikkelingshulp. De vraag hoe de Frascatimaker een brede, betrokken eigen community realiseert, staat centraal in het traject.

BEGELEIDING MAKERS

De begeleiding is op maat en loopt parallel aan de artistieke ontwikkeling en ambities van de kunstenaar. Vanaf het begin wordt denken over publieksimpact en marketing gestimuleerd. De zaal hoeft echter nog niet vol, Frascati 4 is tenslotte ons publiekslaboratorium. Gaandeweg spelen publieks- en mediabereik een steeds belangrijkere rol. Samen ontwikkelen we een *future proof* en persoonlijk marketingplan. Om een kritisch inhoudelijk gesprek te realiseren, organiseren we *intensive's* met professionals van buiten: vormgevers, merkstrategen of marketeers die de maker aanscherpen in het denken over publiek en publieksbereik. We ontwikkelen gezamenlijk een persstrategie: hoe benader je de verschillende media en met welke boodschap? Bij uitstroom weet een Frascatimaker wie zijn publiek is, hoe hij zich wil positioneren en wat de strategie is om dat te bewerkstelligen. Activiteiten en middelen worden ingezet teneinde een eigen publiek op te bouwen dat 'kan worden meegenomen'. Hier is marketing voor tourneevoorstellingen van belang: samen met de theaters en de maker smeden we plannen voor de tourneesteden. Zo bouwen we doelbewust aan een marketingstrategie die is verweven met onze artistieke missie.

7. ZAKELIJKE KWALITEIT

Waar het Kunstenplan 2009-2012 met de fusie tussen Stichting Nesttheaters (Frascati) en Stichting Gasthuis Werkplaats en Theater in het teken stond van uitbreiding en vergroting, startte het huidige Kunstenplan 2013-2016 met krimp. Frascati verliest met de landelijke bezuinigingen 30% van haar structurele financiering. Een stevige reorganisatie voltrekt zich met krimp van het personeelsbestand (van 34,22 fte naar 25,58 fte), van het aantal te programmeren voorstellingen, het ombuigen van betaalde zaaldienstcontracten

naar vrijwillige, en een jaarlijkse financiële injectie vanuit het eigen vermogen voor de oude Engelenbak (Frascati 4). Frascati heeft zijn nek uitgestoken waar het **Frascati 4** betreft. Onvoorziën en midden in dit kunstenplan verwisselden we de locatie in Oud-West voor Nes 71. Frascati 4 is een zeer welkome, maar dure locatie (huur 2017: € 100.152), zeker in vergelijking met het oude Frascati WG (huur 2013: € 23.000).

Frascati richt zich als productiehuis met podium op 'excelleren': professionele talentontwikkeling van afgestudeerd toptalent. Nu dik drie jaar verder, mogen we concluderen dat Frascati een stevig huis is, wezenlijk innovatief en cruciaal in de doorstroom van talentvolle makers. Deze positie kunnen we nu alleen financieren met het aanspreken van het eigen vermogen. De oplossing 'net iets minder doen' betekent keuzes maken die direct nadelig uitvallen voor de jonge maker. Frascati zal in 2013-2016 circa € 250.000 van het eigen vermogen inzetten om redenen hierboven genoemd.

De inkomstenmix van Frascati bestaat op dit moment uit 67% overheidsgeld (structurele subsidie en incidentele publieke fondsen), 8% private fondsen, 13% publieksinkomsten en 12% overige inkomsten (w.o. 255 vaste donateurs). Frascati zit nu op een gemiddeld eigen inkomstenpercentage van 33% (naar Amsterdams rekenmodel). Ook voor komend kunstenplan zal de noodzakelijke 25% eigen inkomsten gehaald worden. Wij hebben onze bedenkingen bij de Amsterdamse eis en rekenmethode van 25% eigen inkomsten voor het domein van *research & development*. Om dezelfde redenen is het ook niet reëel te denken dat de investering van overheidsgeld écht veel minder kan zijn. Ook het percentage publieksinkomsten is passend bij het vernieuwende en experimentele profiel van het huis.

In het kunstenplan 2013-2016 heeft Frascati 1,5 miljoen fondsmiddelen (publiek & privaat) weten te genereren. Noodzakelijk, daar we 30% van de structurele subsidie verloren hadden, maar ook een risico; de druk op de private fondsen is groot, herhaling van plannen is minder wenselijk en talentontwikkeling kent geen gegarandeerd succes. We proberen waar mogelijk lange termijn afspraken te maken.

•FRASCATI•
